Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Humennom

Ročník: 19. Rok: 2026 Číslo:11.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Liturgia nás učí vnímať Božiu prítomnosť cez znaky a symboly

(z myšlienok pápeža Leva XIV.)

Druhý vatikánsky koncil, čerpajúc z cenného dedičstva liturgického hnutia, nám pomohol znovu objaviť pravdu, ktorá bola veľmi živá vo vedomí ranej Cirkvi a v učení cirkevných otcov. Obrady kresťanskej liturgie nie sú vonkajším obalom sviatostného tajomstva ani súborom svojvoľných obradov, ale sú cirkevným sprostredkovaním, prostredníctvom ktorého k nám prichádza božský dar. Práve preto koncil vyzýva k pochopeniu mysterium fidei, ktoré sa v liturgii uskutočňuje prostredníctvom obradov a modlitieb (porov. SC, 48).

Obrad dáva formu liturgickému úkonu a prostredníctvom neho aj nášmu životu, čím v nás vytvára duchovnú citlivosť, ktorá nás robí schopnými okúsiť Božiu prítomnosť prostredníctvom Ježiša Krista. Samozrejme, k tomu dochádza vtedy, ak voči liturgii nezostávame cudzími alebo nemými pozorovateľmi (porov. tamže), ale sa na nej zúčastňujeme celým svojím bytím – telom, mysľou i srdcom – v poslušnosti voči Pánovmu príkazu.

Prostredníctvom posvätného obradu sa učíme počúvať Božie slovo, vzdávať vďaky a klaňať sa Bohu, žiť bratské spoločenstvo a cirkevnú jednotu. Objavujeme, že sme zhromaždením s mnohými tvárami, zjednoteným tou istou vierou.

Obrad nás vťahuje do jasne definovanej postupnosti gest a modlitieb,

čo môže niekedy kontrastovať s našou individuálnou tendenciou k spontánnosti. Jeho logika však nespočíva v tom, aby slobodu obmedzoval schémami. Naopak, slávnostnou striedmosťou svojho rytmu obrad prerušuje hektickú činnosť a vracia nás k podstate. Objavujeme tak iný rozmer konania, ktorý nie je vedený produktívnymi výpočtami, a inú skúsenosť s časom a priestorom. V obrade zažívame logiku nezištnosti, nachádzame odpočinok, ktorý regeneruje srdce, uznávame, že nás predchádza božská milosť, a učíme sa žiť v rytme, v ktorom prebýva Duch Svätý.

Gramatika obradu je prepletená znakmi a symbolmi vlastnými liturgii. V nej, ako uvádza Koncil, *„sa vnímateľnými znakmi naznačuje a spôsobom vlastným každému z nich aj uskutočňuje posväcovanie človeka“* (SC, 7).

„Znak“ a „symbol“ sú pojmy, ktoré sa často používajú ako synonymá. V skutočnosti je znak symbolický vtedy, keď je schopný odkazovať nielen na myšlienku, ale na celý systém významov a hodnôt. Tak napríklad, keď sme pokropení svätenou vodou, ožíva v nás vedomie daru, ktorý sme prijali v krste, a naše priľnutie k novému životu v Kristovi. Po druhé, symboly majú v podstate praktický charakter, keďže sú predovšetkým úkonmi – jednoduchšími a bežnejšími, ako je pokľaknutie či vzájomné odovzdanie si znaku pokoja, alebo náročnejšími, ako sú úkony, ktoré tvoria každé sviatostné tajomstvo. Predovšetkým však majú symboly jedinečný performatívny a transformačný rozmer, a to tak vo vzťahu k hmotným prvkom, z ktorých sa skladajú, ako aj vo vzťahu k tým, ktorí s nimi prichádzajú do kontaktu. Vytvárajú pocit príslušnosti, dotýkajú sa srdca i mysle a podnecujú autentické cirkevné vzťahy.

V apoštolskom liste Desiderio desideravi pápež František označil za *„prvú úlohu liturgickej formácie“*, že *„človek sa musí opäť stať schopným symbolov“* (č. 44). Potrebujeme sa nechať vychovávať liturgickými obradmi, citlivo a bez svojvôle pestovať krásu našich slávení a angažovať sa v autentickej mystagógii. Skúsenosť živej a zbožnej liturgie, sprevádzaná vhodnou mystagogickou katechézou, je najlepším zdrojom na prebudenie otvorenosti voči stretnutiu s Bohom, ktoré sa v logike vtelenia môže uskutočniť len zapojením celého človeka: ducha, duše a tela (porov. 1 Sol 5, 23).

O Ježišovej modlitbe

(pohľad na osobitnú modlitbu – modlitbu srdca)

Pane Ježišu Kriste, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym.

Toto sú slová Ježišovej (Isusovej) modlitby, jedného z klenotov našej východnej duchovnosti.

Tento druh modlitby, ktorý má svoje korene v tradícii gréckych Otcov ranného stredoveku, sa teda vyznačuje neustálym vzývaním mena Ježiš - odtiaľ aj jej názov Modlitba Ježišova.

Samotným cieľom a zmyslom tejto modlitby je neustále nosiť vo svojom srdci Ježiša a byť zapálený láskou k nemu v ustavičnej spomienke jeho Mena.

Opakovanie takejto alebo podobnej formuly (napr. Pane Ježišu Kriste, zmiluj sa nado mnou) je najjednoduchším spôsobom, ako sa naučiť ustavičnej modlitbe (pozri 1 Sol 5, 17). Nazýva sa tiež modlitbou srdca.

Opakovanie má byť sústredené a pravidelné, väčšinou sa viaže s rytmom dýchania. Sú dve možnosti - modliť sa polohlasne alebo len v duchu.

V prvom prípade po nádychu na jeden výdych (príp. dva) sa polohlasne povie celá formula modlitby.

V druhom prípade sa len v duchu neustále opakuje formula, pri nádychu prvá časť, pri výdychu druhá časť. Je potrebné (najmä zo začiatku) modliť sa pravidelne (napr. stovku denne), na pokojnom mieste a nerobiť pri tom nič iné.

Nikdy sa netreba dať odradiť nesústredenosťou; ak si uvedomím, že myslím na niečo celkom iné, treba si znovu uvedomiť Božiu prítomnosť a pokojne pokračovať ďalej, hoci by sa to stalo aj päťdesiat ráz počas modlitby.

Veľmi dobré je modliť sa Ježišovu (Isusovu) modlitbu aj ako strelnú počas dňa, podľa možnosti čo najčastejšie, opakovať ju napr. pri čakaní na autobus, na prechádzke v lese alebo pri jednoduchej manuálnej práci.

Tým môžeme posvätiť každú chvíľu dňa a prežívať ju s Ježišom a v Ježišovi.

Nepôjde to asi hneď, dôležitá je vytrvalosť. Vhodné a veľmi účinné je tiež modliť sa ju pred spaním resp. pri zaspávaní.

Dôležité je sústrediť sa nie na jednotlivé slová modlitby, ale na Božiu prítomnosť, že som v spoločenstve s Ježišom. Princípom modlitby je opakované vzývanie Ježišovho mena (porov. Jn 14, 13-14; 16, 23-24), ponorenie sa do neho. Tak Ježiš postupne môže preniknúť moje srdce a celého človeka. (1 Jn 4, 15)

V nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného mena, v ktorom by sme mali byť spasení (Sk 4, 12). Časom sa modlitba „usídli" v srdci človeka, stane sa neoddeliteľnou súčasťou jeho osoby, a ak Boh dá, raz možno aj modlitbou ustavičnou.

Ježišova modlitba je najjednoduchšou a účinnou zbraňou proti pokušeniam a stresu. Nemôžeme zo svojho vnútra vypudiť všetky myšlienky, predstavy a trápenia, no môžeme svoju myseľ a srdce opakovaním modlitby nasmerovať na Krista a všetko ostatné vtedy musí ustúpiť.

Táto krátka modlitba v sebe obsahuje celú pravdu evanjelia: ponajprv vyznávame, že Ježiš Kristus je Pán a chválime ho ako pravého Boha. V druhej časti uznávame svoju hriešnosť a prosíme o odpustenie, čím zároveň vyznávame vieru v Božie milosrdenstvo a všemohúcnosť.

Užitočnou pomôckou pri Ježišovej (Isusovej) modlitbe sú čotky - po staroslovienskyy *vérvica*, po grécky komboskinion.

Mávajú 100 (prípadne 33) uzlíkov delených po 10 alebo 25. Na týchto miestach sa zvyknú robiť poklony alebo sa vloží *Sláva Otcu:* či krátka modlitba k Bohorodičke.

Žiadny záväzný a presný predpis ako sa ju modliť však neexistuje, len rôzne odporúčania (tzv. pravidlá). Ježišova modlitba sa totiž považuje za určitú formu osobnej modlitby, preto každý môže používať formulu aj techniku modlitby, aká mu najlepšie vyhovuje.

Ľudia, ktorí sa nemôžu z vážneho dôvodu zúčastniť spoločného slávenia večierne a iných bohoslužieb časoslova, ani ich konať súkromne, no majú túžbu páčiť sa Bohu a očisťovať myseľ svojho srdca modlitbou a pôstom, môžu sa modliť Ježišovu modlitbu.

K vnútornému spojeniu sa s Kristom nepotrebujeme žiadne špeciálne pomôcky. Kristus je v našom srdci, počuje náš hlas, prijíma nás, dáva nášmu bytiu harmóniu a vyrovnanosť. Jediné čo potrebujeme je naše srdce, srdce túžiace po jeho láske, vnímavé, pozorné a otvorené. Aby sa naše srdce naozaj stalo takým, využime aj Modlitbu Ježišovu, tento, v našej Východnej Cirkvi, stáročiami overený prostriedok duchovného rastu a zdokonaľovania.

Takáto kontemplácia sa naozaj stáva modlitbou srdca, pretože v jej pár slovách je zahrnuté celé posolstvo spásy.

Liturgický program

Liturgický program po 3. nedeli po Päťdesiatnici
od 15.06. do 21.06. 2026

Pondelok 15.06.	Sv. prorok Amos	**06:30** sv. lit. (csl.) *† Justína, Ján, Mária...* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** *† Mária, Štefan* **2.** *† Domenico (panychída)*
Utorok 16.06.	Sv. Tychón Divotvorca, amatuntský biskup	**06:30** sv. lit. (csl.) ** Anna* **18:00** sv. lit. (slov.) ** Pavol, Andrea...*
Streda 17.06.	Sv. mučeníci Manuel, Sabel a Izmael	**06:30** sv. lit. (csl.) *† Božena* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** *† Jozef* **2.** *† Andrej, Anna, Juraj, Anna*
Štvrtok 18.06.	Sv. mučeník Leontios	**06:30** sv. lit. (csl.) ** Ľubov* **18:00** sv. lit. (slov.) ** o. Maroš s rod.*
Piatok 19.06.	Sv. apoštol Júda, podľa tela Pánov brat **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) ** Alžbeta s rod.* **18:00** sv. lit. (slov.) ** Rudolf*
Sobota 20.06.	Sv. hieromučeník Metod, patarský biskup	**07:00** sv. lit. (csl.) ** rod. Džujková* **17:00** **Veľká Večiereň** **18:00** sv. lit. (slov.) *† Filoména, Juraj*
Nedeľa 21.06.	**4. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. muč. Julián Tarzský **hl. 3** **Zbierka na výstavbu centra**	**07:30 sv. lit.** (slov.) ** Martin* **09:00 sv. lit.** (csl.) **** za farnosť*** **11:00 sv. lit.** (slov.) ** rod. Moskurišinová* **17:15** **Večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) ** Dana*

Liturgický program

Liturgický program po 4. nedeli po Päťdesiatnici
od 22.06. do 28.06. 2026

Pondelok 22.06.	Sv. hieromučeník Eusebios, samosatský biskup	**06:30** sv. lit. (csl.) *† Vasiľ, Mária* **18:00** sv. lit. (slov.) *† Andrej, Helena, Vasiľ...*
Utorok 23.06.	Sv. muč. Agripina	**06:30** sv. lit. (csl.) *† Karol* **17:15 Veľká Večiereň** **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** *† Dana, Anna* **2.** *† Miroslav (panychída)*
Streda 24.06.	**Narodenie sv. proroka Jána Krstiteľa**	**07:30** sv. lit. (csl.) *† Ján* **18:00** sv. lit. (slov.) ** Emil, Tatiana, Erika*
Štvrtok 25.06.	Sv. prep. mučenica Febrónia	**06:30** sv. lit. (csl.) *† z rod. Urbanovej...* **18:00** sv. lit. (slov.) *† Štefan, Anna, Štefan, Mária*
Piatok 26.06.	Prepodobný otec Dávid zo Solúna **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) *† Štefan, Danka, Štefan* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** *† Šimon, Michal, Verona...* **2.** *† Mária, František (panychída)*
Sobota 27.06.	Prepodobný otec Samson Pohostinný	**07:00** sv. lit. (csl.) *† Ľubomír* **17:00 Veľká Večiereň** **18:00** sv. lit. (slov.) ** Anna s rod.*
Nedeľa 28.06.	**5. nedeľa po Päťdesiatnici** Prenesenie ostatkov svätých nezištníkov Kýra a Jána **hl. 4**	**07:30 sv. lit.** (slov.) ** Ladislav s rod.* **09:00 sv. lit.** (csl.) **** za farnosť*** **11:00 sv. lit.** (slov.) **1.** ** Peter* **2.** ** Ján* **17:15 Večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) ** Milan, Emília*

Svätý apoštol Júda, podľa tela Pánov brat

(Synaxár – 19. jún)

Júda, jeden z Dvanástich, sa vo Svätom písme spomína ako brat Pána Ježiša, ale nemôžeme to chápať doslovne.

Podľa ústneho podania boli v dvojakom príbuzenstve: Panna Mária bola sestrou jeho matky a svätý Jozef bol jeho strýkom. Júdovým bratom bol apoštol Jakub Mladší, prvý jeruzalemský biskup, a Šimon, druhý jeruzalemský biskup. Z mimobiblických správ sa zdá, že bol ženatý, mal viacero detí a pôvodom bol roľník.

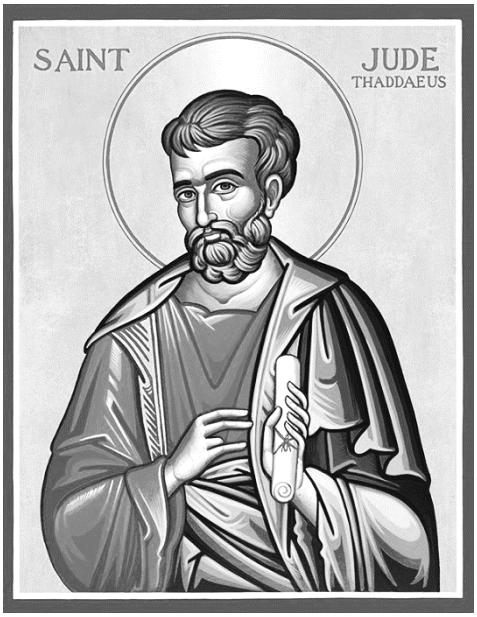

Po prijatí Svätého Ducha na Turíce Júda putoval a ohlasoval evanjelium najskôr v Judei, Galilei, Samárii a Idumei, neskôr v Arábii, Sýrii a Mezopotámii. Po čase sa vrátil do Jeruzalema.

Okolo roku 64 napísal list, ktorý patrí medzi tzv. katolícke listy Nového zákona. Varuje kresťanov pred všetkými, ktorí berú Božiu milosť ako zámienku, aby ospravedlnili vlastnú bezuzdnosť, a zvádzajú ostatných bratov neprípustnými náukami, vnášajúc do Cirkvi rozdelenia. Prirovnáva ich dokonca k padlým anjelom a silnými výrazmi hovorí, že *„sa dali na Kainovu cestu“* (v. 11).

Z Jeruzalema prešiel apoštol Júda až do perzskej Edessy, kde sa podľa podania spojil s apoštolom Šimonom Horlivcom.

Na svojich apoštolských cestách obrátili mnohých na kresťanskú vieru a urobili veľa zázrakov, čím vzbudili proti sebe hnev zaslepených pohanov. Títo napokon Júdu zabili kyjakom. Stalo sa tak okolo roku 80 blízko Araratu v dnešnom Arménsku. Telo svätého sa neskôr dostalo do Ríma a dodnes sa uctieva v Chráme svätého Petra.

Pápež Pavol III. v roku 1549 povolil plnomocné odpustky všetkým, čo v deň jeho sviatku navštívia jeho hrob.

Dnes je svätý Júda Tadeáš uctievaný ako orodovník v osobitne ťažkých a bezvýchodiskových situáciách. Tento atribút získal predovšetkým na základe množstva vypočutých modlitieb k nemu.

Zdražovanie

(príbeh pre potešenie duše)

V médiách sa objavila správa o zdražovaní. Moderátori opäť nahnali ľuďom strach a obavy, či to zvládnu a či ich to zdražovanie úplne nezruinuje. Bolo to totiž také zvyšovanie, o akom ešte nikdy nebolo počuť.

Správa znela takto: *„Drahí poslucháči, od nasledujúceho mesiaca sa bude zvyšovať, a to stonásobne. Bude sa to týkať všetkých vekových kategórií, sociálnych vrstiev i pohlaví. Veríme, že takto prispejeme k tomu, aby sa na svete žilo lepšie, aj keď sme si plne vedomí toho, že ľahké to nebude. Od 1. dňa v nasledujúcom mesiaci bude mať každý občan povinnosť o 100 % viac zvýšiť svoju službu k blížnemu. Zvyšovať sa totiž nebude cena, ale služba.“*

Po odznení tejto správy v médiách nastala medzi občanmi panika. Nevedeli si totiž ani len predstaviť, že budú musieť niečo robiť viac, ako doteraz.

Mnoho z nich by totiž oveľa radšej zaplatilo viac, ako by mali začať slúžiť a pomáhať. Správa o tom, že sa zvyšuje cena, by bola dobrá na nekonečné sťažovanie sa na autobusových zastávkach, v čakárňach alebo len tak pri kávičke, avšak správa o tom, že majú začať slúžiť blížnemu, ich dostala úplne do nepohody.

Sme tak veľmi pohodlní a pyšní, že pomoc druhému nás otravuje a uráža. *„Prečo ja?“ „Mám dosť svojich starostí a problémov.“ „Sami si môžu za to, ako dopadli, tak nech si teraz pomôžu.“ „Je chudobný? Nech robí viac.“ „Je bez práce? Mal sa viac učiť.“ „Má veľa detí? Mal byť zodpovednejší.“*

Máme milión rozumných argumentov, prečo sa nedá. A skoro vždy sa nedá. A keď sa náhodou dá a my pomôžeme, prispejeme, poslúžime, chceme, aby nás za našu pomoc chválili a hovorili o nás, ako o dobrých.

Začnime odteraz žiť tak, aby sme s chuťou, láskou, úprimnosťou a nezištnosťou pomáhali a milovali všetkých, ktorí majú málo.